

ZAHRAŇIČÍ

in.ihned.cz/zahranici

Ke goralskému kroji neodmyslitelně patří vyšívaná vesta a černý klobouk zdobený mušličkami.

čí. Nikde se však neuchovaly jejich staré zvyky tak jako ve Ždiaru.

Ještě donedávna se místní obyvatelé každou neděli a přes svátky oblékali do lidového kroje. Ten ovšem ani dnes nechybí žádnému domorodci v šatníku. Vždyť se tu každou chvíli koná nějaká zajímavá folklorní akce. Velkou oblibu si mezi turisty získaly především inscenované goralské svatby a vystoupení vesnického souboru Ždiaran, který prezentuje originální goralské tance, písně a zvyky.

Ždiarský kroj patří k nejpestřejším a nejbohatším na Slovensku. Převládají na něm tři barvy. Základ je bílý jako sníh na vrcholcích okolních hor. Černá symbolizuje zem, která dává chléb, červená pak krev a pot, jež provází jeho získávání.

Díky tomu, že vesnici v minulosti procházely poměrně důležité obchodní i pašerácké stezky, vyvíjel se místní oděv rychleji než jinde. Obyvatelé Ždiaru se mohli snadno seznámit s novými materiály na dotvoření detailů, které časem nápadně odlišily jejich oděv od chudších goralských osad.

Typickou součástí bohatě vyšívaného ženského kroje se tu stal tzv. raňtuch – rovný pruh plátna se zvláštním vzorem. Muže z vesnice bylo také možné snadno rozpoznat, neboť každý nosil kapelušok – černý klobouk ozdobený orlím perem a malými mušličkami, jež až sem přiváželi kupci od Baltského moře. Velmi ceněné jsou výrobky místních lidových řezbářů. Spolu s dalšími exponáty jsou k vidění v malém vesnickém muzeu Ždiarsky dom.

Co říkají legendy

Existují dvě teorie o tom, jak přišla osada ke svému jménu. Podle jedné goralské pověsti mělo první stavení na místě dnešního Ždiaru jediné okno – a to bylo obráceno na stranu, ze které do světnice v noci svítilo jasné světlo jitřenky. Tato jasná hvězda se po goralsku nazývá zor. Goralé věří, že jejich předci dali podle ní jméno i celé nové vesnici, a dodnes ji tak mezi sebou nazývají.

Druhá teorie je méně romantická, ale mnohem pravděpodobnější. Říká, že název souvisí s pálením uhlí, které bylo v minulosti hlavním zaměstnáním prvních usedlíků. Ti nazývali svou obživu „žiarie“.

Možná však není pravdivá ani jedna verze. Ve starých kronikách totiž vesnice nese nejprve v 18. stol. jméno Ždyar a na počátku 19. stol. pak Žjár. Goralský i oficiální název jsou tak možná jen zkomoleninou dávno zapomenutého jména. Oblast, kde vesnice leží, byla obydlena už od nejstarších dob. Na listině z roku 1282 je nazývána Stragar.

Tatranská jednosměrka

Neopakovatelné kouzlo Ždiaru ještě umocňuje jeho poloha. Přímě nad vesničkou se zvedá jako hradba dvojice nejvyšších vrcholů Belianských Tater: Havran (2152 m) a Ždiarská vidla (2142 m). V zájmu ochrany přírody jsou ovšem tyto impozantní hory turistům trvale nepřístupné.

Belianské Tatry mají odlišnou geologickou stavbu i jiný reliéf než zbytek pohoří. Strmý vápencový hřeben je dlouhý asi 14 kilometrů a devět jeho vrcholů přesahuje výšku 2000 metrů. Jedinou turisticky přístupnou trasou je zeleně značená stezka vedoucí přes Monkovu dolinu a Široké sedlo (1830 m).

Naučný chodník přetíná Belianské Tatry v délce 6 km a dosahuje převýšení 900 metrů.

Kde se ubytovat

Každé druhé stavení ve Ždiaru slouží jako penzion. Ani na přelomu léta a podzimu, kdy zde vrcholí turistická sezona, není problém sehnat přijatelné ubytování. Pokud máte zájem o konkrétní podnik, je lepší si pokoj rezervovat v dostatečném předstihu přes internet nebo po telefonu. Jednosměrná túra přes Belianské Tatry vás ze Ždiaru přivede k turistické chatě u Zeleného plesa, která je jedinou možností ubytování v této části pohorí.

www.zdiar.sk

Zpočátku vede pralesem, který má mnohem pestřejší skladbu než monotónní lesy rostoucí na odlišné půdě pod žulovým masivem Vysokých Tater. Přístupný je výhradně během letní turistické sezony, a to pouze jednosměrně, zdola ze Ždiaru.

Poměrně náročná túra je tedy určena jen opravdovým milovníkům hor, neboť neumožňuje nikomu pohodlný nocleh ve Ždiaru po jejím absolvování. Každého čeká namáhavý celodenní pochod až k chatě u Zeleného plesa ve Vysokých Tatrách. Toto chytré opatření má omezit počet návštěvníků a negativní vlivy turistiky na životní prostředí. ■

ZDENĚK MICKA

Foto: autor

Dřevěnice ze Ždiaru vypadají tak trochu jako perníkové chaloupky.

Jednou z atrakcí, která čeká na turisty ve Ždiaru, je tradiční koňský povoz.